

ponenti pa naj bosta v enakem razmerju. Zato naj ne prevladuje prva na škodo druge. Izhajajoč iz tega bistvenega stališča, moremo ugotoviti, da je največ učnega časa odmerjenega predmetom, ki pospešujejo predvsem materialno izobrazbo. Saj je že v I. razredu višje narodne šole izmed 28 tedenskih učnih ur odmerjenih realnim predmetom 12, spretnostnim predmetom 8, verouku 2, narodnemu jeziku 3 in računstvu tudi le 3 ure. V tretjem razredu pa je realnim predmetom odmerjenih že 13 tedenskih učnih ur — skoraj polovica vseh ur v tednu. Vsekakor preveč, in to na škodo narodnega jezika in računstva. Tema predmeta je odmerjenih gotovo premalo učnih ur. Slabo bi cenili svoj narodni jezik, ako bi ga vzporejali s spoznavanjem prirode in ako bi mu dali eno uro v tednu več kot za rokotvorni pouk. To podarjanje materialne izobrazbe se tudi ne sklada s duhom novega časa, ki zahteva poduhovljenje vsega našega življenja, ako nečemo, da ne propade človeštvo na razvalinah materializma.

Tretje načelno stališče, ki nas mora voditi pri sestavljanju učnih načrtov, je, da ne zahtevamo od narodne šole preveč znanja. Le tam, kjer se sistematično, razumno, odgovarjajoč otroški duši podaja učna snov, je mogoča apercipcija predstav, je dana možnost, da se učna snov utisne v spomin učenca. Kar gre preko tega okvirja, je v kvar učenca in učitelja, ker se s hitrico podana učna snov razblini v nič — v šolski neuspeh. O preobremenitvi učenca in o prenasitosti s snovjo je bilo že govorjenje, posebno je to drastično orisal dr. Plečnik pred par leti v Mladiki. Že večkrat se je tudi konstatiralo, da si morajo že učenci osnovnih šol iskati inštruktorje, ako hočejo napredovati. Koliko znanja zahteva načrt iz zgodovine in drugih predmetov za I. razred, t. j. za tiste učence, ki hodijo peto leto v šolo in so stari 11 let. Prepričani smo, da vse snovi, ki jo predpisuje načrt posebno iz realnih predmetov za višjo narodno šolo, ne obvlada dijak z malo maturo.

Kakor smo že navedli, podrobno načrta ne bomo analizirali. Pač pa naj navedemo še nekaj važnih stvari, ki nas morajo zanimati. Brez kake tendence in v popolnem soglasju duhovnega edinstva naše države smemo zahtevati, da se upoštevajo pri razdelitvi snovi na posamezne razrede, posebno iz zgodovine in književnosti, enakomerno vsaj kvantitativno vse pokrajine v državi. Seveda bi bilo najbolje, da bi odločevala kvaliteta. Zato se čudimo, da pozna učni načrt iz slovenske književnosti samo Prešerna, Vraza in Cankarja, ki naj se posebej obravnavajo, medtem ko pozna iz drugih naših pokrajin sledeče: Kačiča, Veljkovića, Dositeja, Vuka, Gaja, Branka, Savo, Gundulića, Mažuranića, Njegoša, Preradovića, Senoa, Ilića, Talska, Jakšića, Ignjatovića, Popovića, Veselinovića, Šantića in Kraljevića.

Glede poučevanja narodnega jezika tudi nismo na jasnem. Zanj so predpisane 3 ure, oz. v IV. razredu 4. Za šole s slovenskim učnim jezikom pa predpisuje učni načrt še po 2 uri srbohrvatskega jezika za vsak razred. Teda bi imel pri nas v Sloveniji vsak razred po 30 ur tedenskega, drugod v državi pa 28, kar je pa v nasprotju z zakonom o narodnih šolah, ki predpisuje za vsakega učitelja maksimalno 28 ur. Kar zahteva učenje slovenskega jezika v drugih banovinah, določa načrt le, da se čita v IV. razredu nekoliko lažjih člankov iz slovenskega narečja.

Ne rečemo, da nima načrt vrlin. Ima pa glede načel, ki smo jih zgoraj očiteli, tudi hibe, ki jih je treba odpraviti. Videz tega načrta je, da smatra višjo narodno šolo za nekako meščansko šolo, kar je pa vsekakor pogrešno. Narodna šola je splošno vzgajališče in izobraževališče, ki je namenjena vsem šoloobveznim otrokom, kar pa meščanska šola ni. Mora pa biti to višja narodna šola. Naša končna beseda glede učnih načrtov naj bi bila sledeča: Prosvetno ministrstvo naj izda čimprej učne načrte za vse kategorije šol, vpoštevajoč, da vsak izmed teh tvori višjo narodno šolo. Vsi izdani učni načrti naj bi imeli triletni začetni značaj. To pa radi tega, da se v tem času praktično preizkusijo in popravijo. Po treh letih pa naj bi postali vsi omenjeni učni načrti stalni.

V. Rupret:

* Pri učnem načrtu za srednje šole je že izvršena tozadevna korektura in smo prepričani, da bo isti postopek tudi pri končni redakciji učnega načrta za višjo narodno šolo. (Op. ured.)

** Pri končni redakciji učnega načrta za osnovne šole so se upoštevale pripombe v gornjem smislu in je načrt za osnovne šole že v tem oziru popravljen in izenačen. Ni razloga, da bi se ista ne izvršila pri končni redakciji za višjo narodno šolo. (Op. ured.)

Organiziranje učiteljev - zadrugarjev

Noben stan ni tako enakomerno in dosledno razporejen med narodom, kakor ravno učiteljski in noben stan ne drži bodočnost naroda tako trdno v svojih rokah, kakor ravno učiteljski. Vsak bodoči državljani in naj si izbere še tak poklic, stoji dolgo vrsto let pod vplivom učitelja. Kaj to pomeni, se malokdaj zavemo. Nujna potreba pa je, da se tega zavedamo, da temu primerno nastopamo in da temu primerno uravnavamo svoje delo.

Učiteljsko delo je mnogobrojno. Dela ne vršimo samo v šoli med mladino, temveč tudi izven šole med mladimi in starimi. Napredek, obstoj ali propad marsikakšne organizacije, pa naj bo to društvo, zadruga ali kaj drugega, je često odvisen od učiteljevega sodelovanja. Tudi smer, v kateri se delo vrši, daje pogostokrat učitelju. Nič naj nas ne moti, da je učitelj pri organizaciji često na podrejenem mestu, da nima v rokah predsedstva, načelnštva ali slične reprezentativne funkcije,

glavno je, da je delo v njegovih rokah. In delo radi predvsem nalagajo učitelju! Meni se zdi to za vpliv našega stanu prav dobro. Kajti uspeh, razvoj in smer društvenega dela ni toliko odvisna od osebe, ki reprezentira, temveč od osebe, ki dela, ki stoji sredi dela. Ta pa je v največ slučajih učitelj. V kakršno smer bo hotel on zaviti, v tako smer se bo organizacija pomaknila.

Z ozirom na naslov tem vrsticam se bo marsikomu zdel morda gornji uvod odveč. Toda to ni res. Potreben je bil zato, da nam jasno predoči vpliv, ki ga lahko izvajajo na slovensko zadrugarstvo — na narodno in stanovsko gospodarsko — organizirani učitelji zadrugarji.

Gospodarski svet JUU, sekcija Ljubljana, je ustanovil poseben zadrugarjski odsek in mu poleg ostalega poveril tudi izvedbo organizacije učiteljev - zadrugarjev. Treba bo, da se enkrat sestanemo ter se o tem razgovo-

rmo. Morda bo za to prilika o Veliki noči. Preden pa se sestanemo, je potrebno, da premislimo, kako naj vso stvar organiziramo, da bomo imeli kaj uspeha. Premisliti moramo v glavnem, kakšne naloge naj ima organizacija učiteljev - zadrugarjev.

V prvi vrsti bo seveda naša naloga širiti idejo zadrugarstva med narodom. Kapitalistična oblika narodnega gospodarstva je doslej že davno svoj višek. Vrh ni bil ravno posebno visok in nadaljnja pot je vsekakor navzdol. Narodno gospodarstvo bo prešlo v roke zadrugarstva, ker dela na tem, da se prodajne cene znižajo, da ima od tega korist vse članstvo zadruga. To je tista sila, ki je dvignila zadrugarstvo na visoko etično podlago. Korist vseh je cilj zadrugarstva in ta cilj je pravičen.

Vsled tega pomena zadrugarstva za narodno gospodarstvo, za narodno blagostanje, je zadrugarstvo vredno, da se razširi med narodom. Zato je prva naloga organiziranih učiteljev - zadrugarjev, da to idejo širijo.

Temu analogno mora biti naše delo v šoli med otroci. Tam moramo v bodoči generaciji polagati temelje zadrugarjeve ideologije. Ko mlad človek izstopi iz šole, mora smatrati za naravno, da vstopi v kako zadrugo, da posveti del svojega delovanja zadrugarstvu, da s tem koristi sebi, svojim soobčanom, svojemu narodu.

Tako moramo širiti idejo zadrugarstva v šoli in izven nje. Naša organizacija pa mora imeti poleg tega glavnega namena še tudi druge. Tako je n. pr. treba širiti enotno ideologijo zadrugarstva ne samo med nami samimi, temveč tudi med svetom. Ali je potrebno, da vlada v našem zadrugarstvu še vedno strankarstvo? Ali je potrebno, da so skoro v vsakem večjem kraju po dve ali več zadrug z istim programom. Ali ima kak smi-

sel, da podrejamo naše gospodarstvo strankarstvu, da cepimo našo denarno moč, mesto da bi jo združili in združeni postali mnogo močnejši. Kapitalizem — najhujši nasprotnik zadrugarstva — ima v strankarski razcepjenosti najmočnejše orožje proti zadrugarstvu. »Divide et impera!« Naloga organiziranih učiteljev - zadrugarjev je, narodu odpreti oči tudi v tem pogledu in mu pokazati pravo pot.

Končno pa je naša naloga tudi skrbeti zase. Vsaka stanovska organizacija, torej tudi naša, bo tem močnejša, tem vplivnejša, čim boljše bo gospodarsko podprta. Gospodarske dobrine imajo še vedno ono elementarno važnost, katero so imele v pradobi. Končni cilj naših najvišjih družabnih oblik — držav — je vedno še pridobivanje čim več gospodarskih dobrin. In končno je gola rečnica to, da bi imelo širjenje duševnih dobrin mnogo več uspeha, če bi šlo šele za širjenjem gospodarskih dobrin. Vsled tega mora biti prva skrb stanovske organizacije ta, da se gospodarsko podstavi, da se osamosvoji. Zato mora organizacija učiteljev - zadrugarjev privzgojiti članstvu moralno dolžnost, da vstopi v stanovske zadruga, da v njih sodeluje, da se v prvi vrsti njih poslužuje.

Še mnogo bi lahko napisali o nalogah organizacije učiteljev - zadrugarjev, toda za enkrat naj bo dovolj. — Vabim pa s tem vse, ki so dobre volje, da se k temu vprašanju oglašijo, da pošljejo svoje predloge in pripevke zadrugarjskemu odseku in s tem pripomorejo k čim uspešnejši rešitvi naloge, ki nas čaka. Naš list je dal na razpolago posebno rubriko za zadrugarstvo, v kateri bomo razpravljali o tem prevažnem vprašanju. Naj bi bilo čim več sodelavcev in čitateljev.

M. Zor:

Splošne vesti

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1933. želimo vsem tovarišem pravoslavne vere

— PRVI KAMEN 1000 DIN ZA UČITELJSKI DOM V OMIŠLJU JE DAROVAL TOVARIŠ TOMO JEDR-LINIČ, strokovni učitelj v Ljubljani. — Priglasite grugi svoj pristop k društvu za postavitev zdraviliškega doma v Omišlju ter pošljite prijavo, ki je bila priložena zadnji številki »Učiteljskega tovariša«. Delež je plačljiv v mesečnih obrokih po 50 Din. Čim več prijavljencev bo, tem manjši bo lahko delež. Tovarišice in tovariši, zavedajmo se velikega pomena učiteljskega zdravilišča in okrevališča ob morju!

— Da ne bo nesporazumljenja, izjavljamo, da smatramo podpisane dopise v listu načeloma kot osebno mišljenje podpisancev, četudi ni uredniške pripombe, kar velja tudi za dopis »Zastupljenje vodnjakov in SSM« v polemiki, zadevajoči Slov. šol. matico, objavljeni v »Učit. tov.« — Uredništvo.

— Izvršni odbor Učiteljskemu domu v Mariboru. Na seji izvršnega odbora JUU dne 24. decembra je bilo sklenjeno, da pristopi izvršni odbor kot član k zadrugi Učiteljski dom v Mariboru. Vpisal je deset deležev po Din 100 — in denar nakazal odboru doma v Mariboru.

— Narodna prosveta - tednik. Centralno glasilo Jugoslovenskega učiteljskega združenja, »Narodna prosveta« je izhajala od sedaj dvakrat tedensko. V smislu sklepa seje izvršnega odbora JUU se spremeni Narodna prosveta v tednik. Naročnina za člane znaša od sedaj letno Din 50 —, za nečlane Din 60 —.

— Postavitev šolskih upraviteljev. Šolski upravitelji, ki so bili nameščeni v zadnjem času, pa za opravljanje upraviteljskih poslov nimajo dekreta ministrstva prosvete, naj vložijo prošnje na sres. načelstva, da jih ta predlagajo banki upravi za namestitev na upraviteljskem mestu. Kr. banska uprava odpošilja take predloge ministrstvu prosvete, ki postavlja šol. upravitelje v zmislu 2. odstavka § 113. zakona o narodnih šolah in jim izstavlja potrebne dekrete. — Isto velja za učitelje, ki so prevzeli kot najstarejši na šoli po preminotvi, upokojitvi ali smrti prejšnjega šol. upravitelja upraviteljske posle, imajo pogoje za podelitev upraviteljskega mesta in na to tudi reflektirajo.

— Premestitve učiteljstva »po lastni prošnji«. Na vprašanja od nekaterih strani, ako se lahko pritožijo učitelji proti premestitvi, če je označeno v dekretih, da so premeščeni »po lastni prošnji«, dasi niso vložili nikake prošnje za premestitev, odgovarjamo, da je taka tožba mogoča na Državni svet po obeh predpisih za pritožbo. Ako je rok (15 dni) zakasnel, je treba vložiti na ministrstvo prošnjo za formalno popravilo dekreta. S pravico dobi priznati pravico do potnih in selitvenih stroškov. V nasprotnem primeru ima

Pošljite čimprej prijavnice za obmorski učiteljski dom na Omišlju!

Delovanje učiteljstva na glasbenem polju

Odbor Učiteljskega pevskega zbora si je stavil nalogo, zbrati podatke o delovanju učiteljstva na glasbenem polju. V ta namen je bila priobčena v našem listu prošnja, naj pošlje učiteljstvo podatke o delovanju na tem polju. Prva poročila so že dospela. Priobčevali jih bomo pod tem naslovom po vrstnem redu. Danes prinašamo poročilo od tovarišice Ane Župan iz Gor. Lendave.

Gornjelendavski mladinski pevski zbor. (Ustanovljen v letu 1931.)

Na Vaš cenjeni poziv v »Učiteljskem tovarišu« z dne 22. dec. 1932. Vam tudi jaz pošiljam nekaj podatkov o svojem malem mladinskem pevskem zboru, katerega vadam in vodim od začetka lanskega šolskega leta.

Iz popisa njegovega delovanja boste videli, da še ni niti enkrat nastopil na kakem samostojnem koncertu, ker pevčki še niso dovolj izvežbani, da bi se lahko naučili v enem šolskem letu zadostno število pesmi, če tudi le za mal koncert.

Vesolja pa imajo še precej, zato upam, da bomo počasi napredovali.

Pevčki vadijo pridno, po večkrat na teden in v novem šol. letu tudi ob nedeljah.

Pesmi so za nje precej težke, zato potrebujemo za vsako pesem več časa.

Ob priliki Tyrševe proslave 20. III. 1932. so zapeli pesmico: »Sokolčič« (2 glasno) »Domovini« (2 glasno), »Kiša pada...« (2 glasno) in »Po Koroškem po Kranjskem« (3 glasno).

29. junija so nastopili s 3 pevskeimi točkami na I. javnem nastopu tuk. sokolske čete, na šolskem dvorišču. Zapeli so: »Domovina« (2 glasno), »Po Koroškem po Kranjskem« (3 glasno), »Na Jurjevem« (3 glasno).

V novem šolskem letu 1932/33. smo nastopili prvič na dan »Vseh svetnikov« na po-

kopališču z 2 pesmima: »Vigred« in »Na grobe« (2 glasno).

Drugič ob priliki sok. proslave 1. decembra s pesmimi: »Tamo daleko«, »Lepa naša domovina«, Slovenec, Srb, Hrvat« in »Sokolčič«.

Tretjič smo nastopili pri »Božičnici« s pesmimi: »Noč božična«, »Slava na višavi«, »Kaj se vam zdi« — vse dvoglasno.

Na božični dan je mladinski pevski zbor zapel pri maši: »Noč božična«, »Slava na višavi«, »Kaj se vam zdi« in »Počivaj milo Detec«.

V bodočnosti nameravamo toliko doseči, da bi lahko prirejali samostojne koncerte, da bi imeli v prvi vrsti moralnih in seveda malo tudi gmotnih uspehov, da bi si nabavili vsaj harmonijo za lažje poučevanje petja (sedaj učim samo s pomočjo violine in s svojim glasom).

Prosila bi Vas še nekoliko natančnejših pojasnil o nastopu mladinskih pevskih zborov v avgustu: Ali naj si izbere vsak vadiitelj sam pesmi, ali naj se vadijo kake določene pesmi.

Prosim, da mi sporočite kmalu, kako in kaj, da začnemo pravočasno vaditi določene pesmi.

S tovariškimi pozdravi

Ana Župan.

Opomba: Glede nastopa v avgustu (morda še preje) vam sporočamo, da bo izbira poljubna. Vendar bo potrebno, da boste poslali — na poziv — pesmi, ki jih nameravate izvajati odboru, ki bo sestavljal program.

„Razmere“

(Prispevek k folklori doline šentflorjanske.) Najprej tistim, ki ne poznajo razmer, par besed o teh cvetkah, ki menda že iz davnih časov sem krajšo vse kote prelepe doline šentflorjanske.

»Razmere« so vse strašne ali pa najmanj zanimivostne. Saj bi drugače sploh ne bile raz-

mere. Čim skrivnostnejše, tem zanimivostnejše so, tem večja je njih vrednost. Rade postanejo znane in obče znane, zato sila rade potujejo. Stopi na vlak, najbolje v 3. razred, pa se ti oglašijo iz vseh kotov. Prav posebne razmere potujejo baje celo v 2. razredu. Večkrat jih spremljajo slučajji, njih ožji sorodniki, ki so navadno zanimivi, včasih tudi interesantni. Prav za prav so slučajji bolj skromni in siromašni, vozijo se radi tudi sami zase, medtem ko je razmer vselej kar več na kupu in so nekatere prav kričevite. Najdemo se celo zloglasne razmere. Pokvarjenost sveta je pač velika!

Takole dan, dva pred božičem, veliko nočjo ali prve dni po sklepu šolskega leta so bili včasih vsi vlaki, ki so križali širno dolino šentflorjanske, vrhano polni prav posebnih razmer, ki se jim drugače pravi tudi »šolske razmere«. Čim daljša in dolgočasnejša je bila vožnja, tem več jih je dal ljubi Bog in tem bolj so bile zamotane. Mene so včasih prav zanimalo, pa sem zato ždel v kakšnem kotu in jih poslušal. Končno sem prišel do zanimivih odkritij, da tudi šolske razmere niso vse ene vrste, ampak se zopet delijo na različne podrejene vrste, ki so med seboj v večji ali manjši zvezi.

Izsledke o tej sila važni stvari dajem rad na razpolago vsem nadbudnim, ki se za to zanimajo.

Splošne razmere so še najbolj puste, ker se navadno naslanjajo na vaške vsakdanjosti in vaško politiko. Bolj strokovno pedagoško barvo pa imajo razmere iz razreda, ki vedo mnogo povedati o tem in onem malem nepoboljšljivem. Veliko zanimivejše — te se rade postavljajo tudi najbolj v ospredje — so razmere med upraviteljem in učitelji. Kdor ne ve, kaj je protekcija, pristranost, sitnost ali sekantnost, nervoznost in pedantnost, naj se pride sem učiti. Nato pridejo na vrsto razmere med učiteljskim na tej in oni šoli. Te so gotovo najinteresantnejše, ker se gibljejo kar med ekstremi. Iz nekaterih razmer te vrste se izcimijo prepri in kregi, častna raz-

sodišča in sprave, podprte s predpisanim zakonom. Iz drugih razmer se izležejo pa kar — razmerja.

Razmerje ni menda nič drugega kot več razmer skupaj, tako da se jih človek na noben način ne more več rešiti. Beseda je izpeljana iz razmer po istem vzgledu kakor gore — gorovje.

Gorovje spada že v zemljepis. Jaz pa sem se namenil govoriti le o razmerah, in sicer strogo iz znanstvenega vidika. Do tega odločnega sklepa sem prišel, ko sem slišal, da so začele vedno bolj izginjati te pristno narodne cvetke. Ne morem sicer še prav verjeti tega, vendar pa sem, v strahu da me kdo ne prehití, že sedaj začel zbirati to pisano narodno bogastvo, ko razmere še dovolj bujno cvetevijo, da ne bi prihodnji rodovi ostali v tem pogledu oškodovani. Res, vse kaže, da bodo razmere počasi pozabljene, kar bi bila seveda velika izguba. Posebno v vlakih so zadnji čas obmolknile. Potniki so prav mrki, kajti iz vseh kotov temno gleda kriza, ki ni niti posebna niti interesantna, ampak splošna in celo akutna ter vedno bolj izpodriva razmere iz vlakov. Če pojde tako dalje, se boš kmalu lahko peljal navzdol in počez po vsej dolini šentflorjanske in ne boš nikjer naletel na razmere. Tako bo izgubila zopet ena izmed pristnih narodnih navad, kakor je izgubila na pr. narodna noša, rdeča marelja in stari običaji, kar bo na pestrost in v tej zvezi tudi na tujski promet brezdvomno zelo neugodno vplivalo.

Vse kaže, da postane malik bodočih dni emancipirana kriza svetovnega slovesa, ki ima kot samozavestna Amerikanka prav tako samozavesten nastop. V tistih temnih časih pa bodo naše pristne razmere slonele že davno pozabljene v muzeju. Povezane bodo v lep šop neprecenljive vrednosti, ki bo pričal, da se je vnetim folkloristom posrečilo otefi pozabiti te poslednje bisere doline šentflorjanske. Na šopu bo listek z inventarno številko in napisom:

Nabral Štempiharjev Joško.

v roku 15 dni po prejemu osebne rešitve s strani ministrstva pravico do pritožbe na Državni svet.

— Sreska učiteljska društva, ki so že izbrala svoje dopisnike in poročevalce, prosimo, da tiste čim prej javijo. Uredništvo.

— Tovarišem - čebelarjem in vsem šol. upraviteljem. Čebelarstvo društvo za Slovenijo v Ljubljani v ljubečnem prosu sledi: Leta 1934. bo za čebelarje važno leto. Proslavili bomo 200letnico rojstva prvega svetovnega čebelarja — učitelja našega Antona Janšca. Čebelarstvo društvo se že zdaj pripravlja na to in je začelo zbirati razno snov in gradivo, da bo čim dostojnejše proslavilo to za slovenske čebelarje tako važno obletnico. Zaradi statističnih podatkov za slavnostno številko Čebelarja, ki bo ob tej priliki izšla ter v propagandne svrhe, potrebuje Čebelarstvo društvo neobhodno med drugim tudi imena vseh čebelarjev dravske banovine. Podatki naj bi obsegali: 1. ime in priimek, 2. stan, 3. bivališče, 4. pošta, 5. koliko let čebelarja — približno, 6. koliko ima kranjčev, A. Z. panjev, drugih in katerih? Ker bi imelo društvo prevelike stroške, ako bi se pismenim potom obrnilo do posameznika, naproša tem potom vsa šolska upravitelstva in tovariši čebelarje, da pomagajo društvu zbrati imena vseh čebelarjev. Vpisovanje imen čebelarjev naj se vrši po šolskih okoliših. V polu je vpisati vsakega, ki ima kaj čebel. Šolska deca bo lahko mnogo pripomogla in delo olajšala, ako bo prinesla potrebne podatke iz svojih domačih vasi. — Društvo prosi še, da blagovolijo šolska vodstva in tovariši poslati ta imenik čimprej, gotovo pa v božičnih počitnicah. —

Tajnik Dermelj.

— Dvajset let Legatove šole. Dne 3. jan. je preteklo 20 let, odkar je bila ustanovljena in otvorjena Legatova šola. Radi tega se bo vršila tekoma drugega meseca primerna slavnost, na katero bodo vabljeni vsi prejšnji absolventi in absolventinje, učitelji in profesorji, zastopniki oblasti in časopisov ter prijatelji šole.

za čeno, za moja in za otroke
'Tempo' čitaj na obloke

LJUBLJANA Za gotovino: MARIBOR
Gledališka 4 Selenburgova 4 Slovenska 18

— Akademija združenja mariborskega učiteljskega naraščaja (UMUN). Učiteljski naraščaj je priredil dne 17. decembra popolne v slavnostni dvorani držav. učiteljske glasbeno akademijo. Na dnevnem redu je bilo 12 točk. Najbolj so uspeli točke solistov, klavirska Griegova »Svatebena pesem« in vijolinska Beriotova »Baletna scena« s spremljevanjem klavirja. Nadalje je bil na sporedu baritonistično solo Vilharjevega »Mornarja«, recitacija Zupančičevega »Prebujenja« in orkestralne točke ter pevski oktet. Vse te točke so naštudirali in proizvajali dijaki sami z veliko uspešnostjo. Učiteljski pa so nastopili tudi z učenci iz vadnice, ki so zaigrali nekaj narodnih pesmi z vijolici, klavirski četveročlen komad in deklamacije. Akademija ni bil le razveseljiv dokaz samostojnega dela učiteljskega naraščaja, ki je večš sigurnega nastopa, temveč se je povzpela za korak dalje — pokazal je z nastopom z vadničarji zmožnost pripraviti tudi že deco za javen nastop. Zavedajo se resnosti svojega izbranih poklica, ki ga že sedaj skušajo prav umeti in se pravilno nanj pripravljati. Akademijo je posetilo nekaj gg. profesorjev z g. ravnateljem, dalje so bili navzoči zastopniki učiteljskega združenja ter mnogo dijaštva. Upamo, da bo učiteljski naraščaj kmalu presenetil širšo javnost s svojim nastopom.

Če žele te in glad mori,
a skopo v žepu ti zveni,
za mal denar postregel rad
ti »Daj-Damov« bo avtomat.

— Cenjenim tovarišem, ki so se oglasili radi »Lipa šumi« in »Pravljica o Nikodemu«, sporočam, da mi je »avis major« preprečila prepisati zadnje prizore iz prvotnega konteksta. Cenjene tovariše prosim radi tega, da mi blagovolijo oprostiti, ker jim ne morem poslati označenih iger. — Ernest Sušteršič, Jarše.

— Prekmurje ali slovenska Amerika. Kar dar gre časnikarjem za izvor in domovinstvo kakšne prav otpljive izmišljotine, jo prisodijo v Ameriko, v deželo neverjetnega in vse-mogočega. Če pa je treba najti mesta neverjetnim slovenskim razmeram, je pa Prekmurje prvo tu, ki jih je dolžno sprejeti. Tako piše n. pr. v »Jutru«, št. 293, od 17. decembra 1932. pisec članka »Nad 500 učiteljev brez namestitve«, govoreč o možnostih namestitve novih učiteljev in v tej zvezi o ureditvi šolstva v Prekmurju, med drugim tudi tole: »V Prekmurju ponekod še ni krajevnih šolskih odborov in ljudske šole se še vedno delijo na državne, občinske in cerkvene.« Poznam šolstvo v murskosoboškem srezu in vem, da nikjer ne manjkajo krajevni šolski odbori, dvomim tudi zelo, da bi bilo to možno v dolnje-lendavskem srezu. (Je tudi vse urejeno. Op. ured.) O verskih in občinskih šolah pa vobče ni govora. Vse narodne šole so v zmislu čl. 1. Zakona o narodnih šolah državne ustanove. Očividno ne loči pisec razlike med šolo in šolskim poslopijem. Takih netočnih vesti o prekmurskem šolstvu ne morem priznati. Priznam pa, da manjka v obeh srezih tostran Mure okrog 45 učiteljev, ki naj bi jih oblast čim-

prej nastavila in ki naj pridejo mirnodušno in z dobro voljo v Prekmurje, kjer je šolstvo, kulturni in nacionalni prepored v popolnoma normalnem teku. Aš.

— Slov. Bistrica. Dne 13. dec. 1932. smo imele na naši šoli sicer skromno, a presrečno slavnost. Uprav. Otilija Feigel nas je namreč zapustila, ker pojde v pokoj. — Izbrale smo dan njenega godu, da smo se poslovile od nje. — S primernimi govori, deklamacijami in petjem so ji želele učenke v svojem in v imenu svojih mamic, sester in tetk, ki jih je tov. Feigel vzgojevala, mirne in srečne dneve počitka. — Saj si je srečen počitek zaslužila v polni meri. Učiteljstva je 35 let! Na tukajšnji šoli je službovala 30 let, najprej kot učiteljica, po prevratu kot upraviteljica. Dolgo vrsto let je bila za časa Avstrije edina Slovenka na šoli. Ko je odšla prejšnja upraviteljica, so njeno imenovanje za voditeljico zavlačevali, ker je bila pač Slovenka in šele v Jugoslaviji se je izvršilo imenovanje. — Kakor učenke, tako kličemo tudi tovarišice prav iskreno: »Mnogo let v miru, zdravju in zadovoljstvu!«

Osebnostne zadeve

— i Mestni šolski nadzornik in vršilec dolžnosti banskega nadzornika Rape Andrej je s kraljevim ukazom postavljen za banskega šolskega nadzornika pri kraljevski banski upravi v Ljubljani.

— i Z odlokom ministrstva prosvete so premeščeni: Stašič Zora iz Bos. Broda v Maribor. Leopoldina Kogej iz Tomišlja na Brezovico, Bogomila Mervič od Sv. Marka pri Ptuj v Koprivnico. Pavli Burger v Poljanah nad Škofjo Loko je odobrena ostavka na državno službo. Hinko Šumer, šol. upravitelj v Šmarju pri Jelšah je upokojen.

— i Prevedeni v IX. položajno skupino so: Tomec Kristina, učiteljica v Loškem potoku; Zidanik Ana, učiteljica v St. Jurju v Slov. gor.; Setine Danica, učiteljica v Koroški Beli; Rabič Marija, učiteljica v Breznici; Punčuh Julija, učiteljica v Novi vasi; Bezcljak Vida, učiteljica v Trbovljah; Šercelj Ana, učiteljica v Selih; Berger Marta, učiteljica v Zagorju; Knežević Anton, učitelj v Radatovičih; Medved Branko, učitelj v Pišecah; Gale Ana, učiteljica v St. Jurju pri Grosupljem; Zebre Viktorija, učiteljica v Skocijanu; Hude Ljudmila, učiteljica v Semiču; Krusič Hilda, učiteljica v Vodicah; Brenk Marija, učiteljica v Rajhenburgu; Zigon Ljudmila, učiteljica v Rovtjah; Gabrovec Benedikt, učitelj v Žireh; Kalan Veronika, učiteljica v Hrastniku; Zidanik Ivan, učitelj v Sv. Jurju v Slov. gor.; Vertačnik Ivan, učitelj v Loškem potoku.

— i Napredovali so v VIII. skupino: Junc Aleksandra, učiteljica v Zameškem, Gomiš Olga, učiteljica v Loškem potoku; Janko Alfred, učitelj v Gor. Sušici; Malešič Pavla, učiteljica v Skocijanu; Nečimer Alojzij, učitelj v Dupljah; Hlebec Franja, učiteljica v Cerkljah; Šlibar Anton, učitelj na Sv. Gori; Gangl Marija, učiteljica v Metliki; Kos Joško, učitelj v Mariboru; Kotnik Justina, učiteljica v Slivnici; Bratkovič Marija, učiteljica v St. Janžu; Suhadolc Natalija, učiteljica v Zg. Šiški; Bezcljak Marija, učiteljica v Bogojini; Brehl Oton, učitelj v Bogojini; Aleksič Terezija, učiteljica v Mariboru; Polanc Adolf, učitelj v Polzeli; Horvat Ivan, učitelj v Mali Polani; Hauptmann Angela, učiteljica v Svečini; Jazbinšek Ljudmila, učiteljica v Sv. Vidu; Brunsteiner Štefanija, učiteljica v Strugah; Sikošek Gabrijela, učiteljica v Trbovljah-Vodah; Steiner Marta, učiteljica v Trbovljah-Vodah; Šorn Terezija, učiteljica na Brdu; Ledinek Miloš, učitelj v Teznu.

Učiteljski pravnik

PREJEMKI UČITELJSTVA.

§ »Moji prejemki za šol. l. 1932./33.« je tablica, ki stane 50 par in nudi izpolnjena ne-le pregled plače in odteglajev, temveč tudi posamezniku pregled dospelosti period. poviška in dospelosti pravice za višjo položajno skupino. In kaj menite? Dolej si je nabavila to tablico le 1/4 učiteljstva. Če je ta tiskanica predraga, — bo mogoče manjša škoda, ki jo ima posameznik, če zamudi predložiti prošnjo za višji položaj. K temu poglavju postrežem prihodnjič s slučajem, ki jasno pokaže, koliko škoda trpi oni, ki se izogne nakupu »predragih« pripomočkov, odnosno se ne ravnja po navodilih, ki jih priobčujemo v tem poglavju.

Naša gospodarska organizacija

— g Delnice »Privilegirane agrarne banke« — našima domovoma! Te dni so prejeli podpisniki že dolgo pričakovane delnice »Priv. agrarne banke« s kuponi vred. Tov. Jakopce, šolski upravitelj na našem obmejnem Sladkem vrhu, je že po popolnem vplačilu te delnice v našem stanovskem glasilu sprožil misel, da naj bi te delnice po že izvršenem in pozabljenem vplačilu darovali našima domovoma. Predlagatelj je svojo zamisel, katera lahko izdatno pomnoži dohodke našima domovoma, že tudi izvedel in je daroval tako delnico vredno 500 Din s kuponi vred Učiteljskemu domu v Mariboru takoj po prejemu. Tako je mariborski Učiteljski dom dobil od nje prvo delnico. Od koga prejme drugo, tretjo...? Kdo bo daroval prvo ljubljanskemu Učiteljskemu domu?

UČITELJSKA TISKARNA

reg. zadruga z o. zavezo

LJUBLJANA — FRANČIŠKANSKA ULICA ŠT. 6

Srečno novo leto!

Knjigarna

Ljubljana, Frančiškanska ulica 6

Podružnica

Maribor, Tyrševa ulica 44

Mladinska matica

— mm O »Miklavževi noči« piše kritik Borko v »Jutru«:

Povest priznanega mladinskega pisatelja je za decemberske praznike obogatila našo do-slej lepo razvito mladinsko književnost. Ribičeva bujna in otroški naivnosti ustrezajoča domišljija je z »Miklavževimi nočmi« ustvarila posebno poslastico za mlade čitatelje do desete leta. Bambičeve pisane večbarvne in številne litografije silno oživljajo knjigo in slikovito napadajo domišljijo mladega čitatelja, dokler se ves ne pogreze v zasnan svet Miklavža, pajacev in drugih prikazni — svet, ki se skozi njega vidi tudi človeška beda in krivica.

— mm V treh tednih je bilo razprodanih okrog 2000 izvodov »Miklavževih noči«. Za sedanje razmere naravnost rekordno število! — Vsi, ki so knjigo brali, so zanj navdušeni. Otroci so se kar trgali zanj! Posebna privlačnost so še barvne ilustracije M. Bambiča, katerih je v knjižnici nad 60.

Ne smelo bi biti knjižnice brez te knjige. Posebno ne mladinske knjižnice. — In vendar je še mnogo knjižnic tudi šolskih, ki še nimajo »Miklavževih noči«. Tako je revnim otrokom, ki knjige ne morejo kupiti, onemogočeno, da bi prebrali in uživali »Miklavževih noči«. Opozorjamo vse, da se knjige še vedno lahko dobijo pri Mladinski matici, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1.

25% popusta!

Mladinska matica je sklenila dajati vse knjige, ki jih ima še v zalogi (razen »Miklavževih noči«) z 25% popustom. Poleg tega pa dobijo šole, ki naročijo večjo množino knjig na vsakih deset naročenih izvodov še eno knjigo v dar.

Knjige, za katere velja popust:

Redne publikacije.

(Brez popusta: broširane po 5, vezane po 8 Din) Kresnice I., Kresnice II., Kresnice III., Kresnice IV., Kresnice V. (samo vezane). Skulj: »Sadjarčki«, Seliškar: »Rudie«, Pipan:

Zadružniški odsek

— z Ustanovitev zadružniškega odseka. Na 2. seji gospodarskega sveta JUU sekcije Ljubljana se je ustanovil v okvirju gospodarskega sveta poseben zadružniški odsek z nalogo širiti zadružniško vzgojo in zadružno ideologijo med učitelstvom in narodom. Za tajnika je bil določen tov. Miroslav Zor, kateremu je bila poverjena organizacija tega odseka. Naše glasilce je dalo odseku na razpolago posebno rubriko, v kateri bomo objavljali vse važne dogodke na polju stanovskega pa tudi drugega zadružništva. Prosimo vse tovariše in tovarišice, da pazno slede našim izvajanjem in da se rade volje odzovejo morebitnim našim prošnjam.

— z Stanovske zadruge so realna podlaga naše organizacije. Kolikor močnejše smo gospodarsko — denarno — organizirani, toliko večji bo naš ugled med narodom, toliko bolj bo zalega naša beseda. Naše stanovske zadruge nam niso nekaj tujega, te zadruge so naše, člani teh zadrug smo mi učitelji (-ce), obstoj in usoda naših zadrug je v naših rokah. Ne dajmo, da nam propadejo! Stori-mo nasprotno, dvignimo in podpirimo jih. — Članstvo in sodelovanje v stanovskih zadrugah je naša sveta dolžnost. Naše stanovske zadruge so sledeče:

Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta v Ljubljani, Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju, Učiteljska gospodarska poslovalnica v Mariboru, Učiteljska samopomoč v Ljubljani, Samopomoč učiteljskih otrok v Ljubljani, Učiteljski dom v Ljubljani, Učiteljski dom v Mariboru, Dom učitelje v Ljubljani, Učiteljski zdraviliški dom v Rogaški Slatini.

— z Zadružna številka »Prosvete« (pri-loge Učit. Tovarišu), ki je izšla 10. novembra 1932 je prinesla sledeče važne razprave in članke: Kaj je zadruga? Kako ustanovimo zadrugo? Razvoj in stanje slovenskega zadružništva. Pomen sodelovanja učiteljskega v zadružništvu. Dosedanje delovanje učiteljskega na zadružnem polju. Učiteljski zadružno-knjigovodstveni tečaj. Statistika naših zadrug. Trije važni momenti zadružništva. Moji doživljaji pri delu na zadružnem polju. Na delo za naše zadruge. Naše stanovske zadruge. Naša zadružna književnost. Zadružni časopisi v Jugoslaviji. O vzgojnem delu gospodinjstvo-nadaljevalnih šol. Drobiž. Ali ste prečitali vse te članke? Če ne, pa vsaj sedaj popravite zamujeno.

— z Pregled učiteljev-zadugarjev. Naš odsek nujno rabi poseben pregled učiteljev-zadružnih delavcev. Sem moramo prištevati

»Kako smo delali radio«, Rehar: »Začarani krogi«, Rehar: »Vijolica Vera«, Erjavce »Pod grajskim jarmom«, Grim-Slapšak: »Mizica pogrni se«, J. Ribičič: »Miškulin«, Skulj: »Vrt-naričice«, Bevk: »Lucec in njegov škorec«. Deržaj: »Življenje hudobne Kavke Katke« (samo vezana), Hafner: »Botra z griča« (samo vezana) Bevk: Lucec išče očeta (samo vezana).

Izredne publikacije.

(Brez popusta: kartonirani izvodi po 12 Din, v polplatnu po 18 Din, v platnu po 24, na luksuznem papirju po 27 Din.)

Ribičič: »Mihec in Jakec« (samo po 27 Din v zalogi), Lovrenčič: Tiho življenje.

Letniki »Našega roda«.

(Brez popusta: vezani v polplatnu 28 Din, v platnu po 38 Din.) I. letnik. II. letnik.

Upamo, da se naše učiteljstvo okoristi te ugodne prilike in pridno poseže po knjigah. Popust velja le do preklica.

— mm Da izpraznimo zalogo, oddajamo posamezne številke ne kompletnih letnikov »Našega roda« po 20 par. Od I. letnika imamo še I. številko, od II. letnika 3., 4., 5., 6. in 8. številko, od III. letnika pa 2. in 5. Mogoče manjkajo komu prav te številke in si tako za mal denar lahko letnike izpopolni. — V revnih krajih pridejo otroci tako do do-brega čtiva. Ponček se bodo dale uporabljati te številke tudi v šolah. — Pri večjih naročilih naj vsakdo navede, ali želi vse iz-vode iste številke ali različne.

Na razpis nagrad za redne publikacije so došli sledeči rokopiši:

1. Ptica kukavica. 2. Lisičji grad. 3. Jezerka. 4. Boj Ljubljane z meglo. 5. Doživljaji Šimnovega Lipeta. 6. Mrtvi krugljčki. 7. Skrivnostna roža. 8. Hudiček na sreč. 9. Dušica.

Kakor hitro preberejo vsa dela člani literarnega odseka, se skliče posebna seja, kjer se določi, katera dela naj se nagradijo.

tudi vse one, ki so absolvirali kak zadružniški tečaj, čeprav aktivno ne sodelujejo v zadrugah. Vsled tega prosimo vse prizadete, da nam pošljejo sledeče, čim izbrpnejše podatke: Priimek in ime, leto rojstva, usposobljenost (event. tečaj, stroka zadružniške izobrazbe, zanimanje itd.), udejstvovanje (dosedanje in sedanje, ime zadruge, funkcijo, od kedaj do kedaj), kraj službe (kot učitelj oz. uradnik), opombe (posebne zasluge itd.).

Učiteljski pevski zbor JUU

— pev. Pevski tečaj. Zelo važen pevski tečaj se bo vršil 5., 6., 7. in 8. januarja v Ljubljani, v prostorih Glasbene matice.

— pev. Vsem učiteljem pevovodjem. V zadnjem Učit. tovarišu se je obrnil odbor UPZ do vas s prošnjo, da pošljete poročilo o svojem delovanju in o pevskem zboru, katerega vadite. V vašem interesu je, da ne prezrete te prošnje in pošljete takoj naprošene podatke. V prihodnji številki Učit. tov. bomo pričeli priobčevati podatke o delovanju učiteljskega na glasbenem polju.

Ekskurzijski odsek

— e. Smučarski tečaj. 2. t. m. se je odpeljala pogumna četa smučarjev na I. smučarski tečaj EO v Mojstrano. Tečaj vodi tov. France Rus iz Radovljice. Vstop je še vedno mogoč. Interesenti naj se javijo v hotelu »Triglav« v Mojstrani.

Šolski radio

— r Program oddaj za šolski radio za meseca januar in februar:

Petek 13. januarja: O zimskem sportu; dialog g. M. Dobovšek in g. M. Zor. I.—II.

Torek 17. januarja: O glasbi in instrumentih; nadaljevanje g. L. M. Škerjanc. I.—II.

Petek 20. januarja: V kraljestvu črnih dijamantov, g. J. Zabkar. I.—II.

Torek 24. januarja: Naš podzemski svet, dr. V. Bohinec. I.—III.

Petek 27. januarja: Svetosavska proslava. I.—III.

Torek 31. januarja: Napake v slovenskih nalogah, g. dr. R. Kolarič. I.—III.

Petek 3. februarja: Jugoslovenska rivijera od Sušaka do Kotora, g. A. Milkovič. I.—III.

Sobota 4. februarja: Strossmajerjeva proslava. I.—III.